

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atassats 20 cèntims

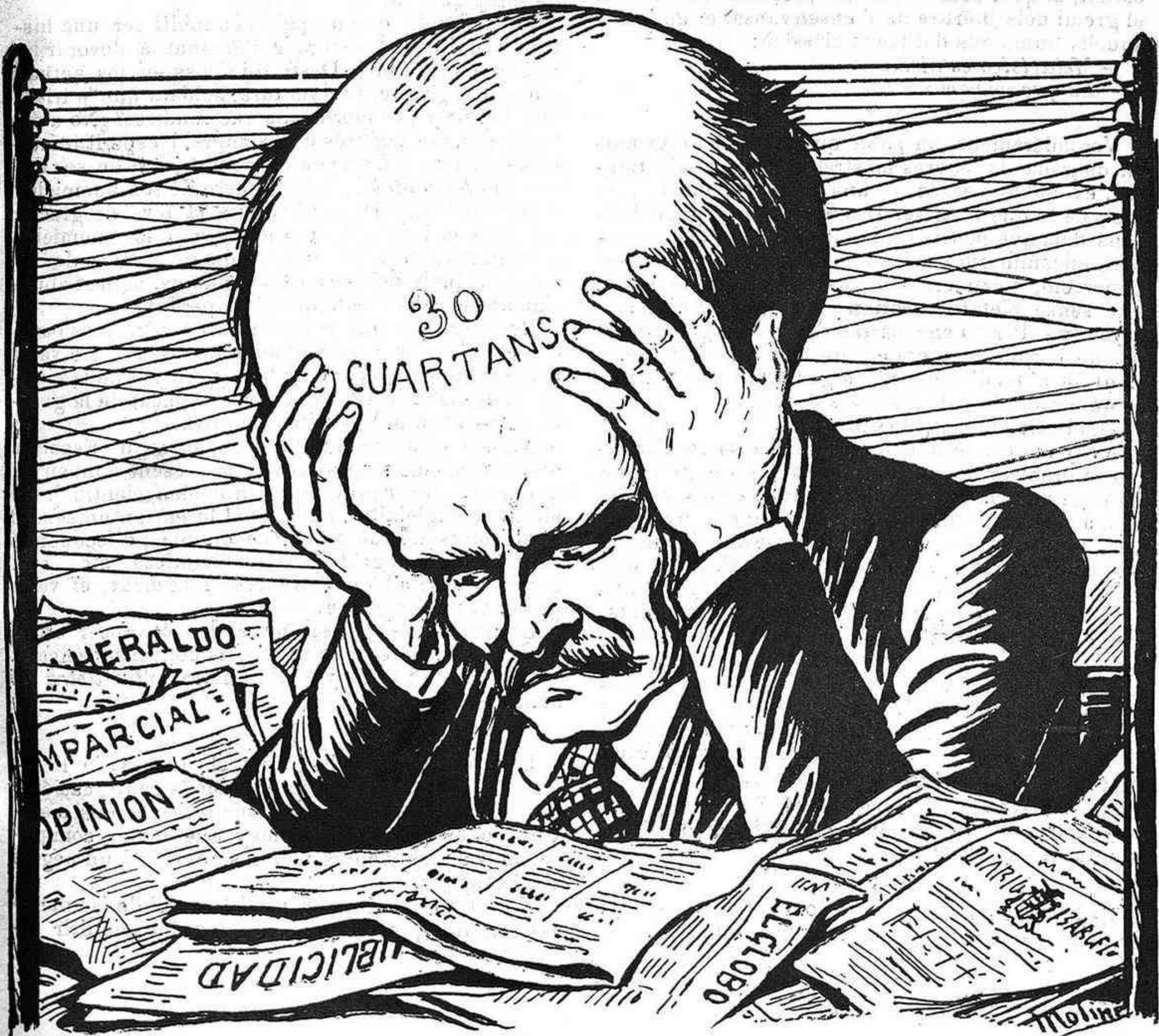
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NUM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

UNA VÍCTIMA DE LAS NOTICIAS DE LA GUERRA

CRONICA

«Los encomiadores dels antichs sistemas pedagògichs s'atenían á una norma única d'ensenyansa, continguda en lo següent aforisme: «*La lletra ab la sanch entra.*»

»Los nostres pares y els nostres avis aprenían á llegir, escriure y contar á palmetada seca y á cop de deixuplinas en la part mes tova del individu. La surra, elevada á institució escolar, impulsava 'l progrés de la instrucció pública, com si l'escalfor acumulada en las ancas hagués de refrescar y aixebir lo cap, fent l'efecte de un derivatiu.

»Aquest tractament tan especial ja fa molt temps que ha passat de moda en los estudis de noys... y no obstant, subsisteix y s'emplea avuy encare ab mes vigor que may en las escuelas dels pobles, principalment en aquells que adoleixen de falta de talent natural ó que en lloch de aplicarse y estudiar, á l'hora de classe divagan ó están distrets.

»Lo poble espanyol de tonto no ho es pas: té imaginació rica y una vivesa natural que ben encaminada podria portarlo á fer una gran carrera, entre 'ls demás pobles de la terra; pero es desaplicat, displicent, distret, té sempre 'l cap á passeig, y per aquest motiu acostuma á rebre uns cástichs tan tremendos que la sanch viva 'n raja.

»Ab tants sigles de anar á estudi, tot just ha après de llegir y escriure... en cambi, may ha sapigut de contar. Per aixó sempre va errat de comptes.»

Aixís me parlava l'altre día un pobre mestre d'estudi, al qual com á la major part dels que forman el gremi dels mártirs de l'ensenyansa, es aplicable aquella humorada del poeta clássich:

—*Metafísico estais...*

—*Es que no como.*

Verdaderament, un poble que mentres deixa morir de gana als pobres mestres enriqueix als toeros, es poble perdut, y fins á cert punt li está molt bé lo que li passa. Desprecia y refuig las llissions dels que podrian ilustrarlo, obrirli las potencias, encaminarlo per las vías del progrés y de la regeneració, y cau en mans de un implacable Destí, que sense pietat l'atrotina y 'l fa anar tot' hora á revolcons. Per no encaparrarse no va volguer apendre de contar quan era encare hora de aplicarse, y al últim n'ha d'apendre, vulgas no vulgas, contant lo número infinit de las sevas desditxas.

«*La lletra ab la sanch entra.*»

Avuy mateix se li han posat á la pissarra una serie de problemas que comprenen las quatre reglas de l'aritmética. En vá voldria tirar lo guix y anarse'n á córrerla, com ho ha fet sempre, fugint de compromisos y mals-de-cap. Lo mestre Destí 'l té subjecte, agafat per l'orella, y enarbolant las deixuplinas l'amenassa:—Si donas un pas, te revento.

Y 'l pobre poble, suant d'angunia y decandintse de neguit no té mes remey que obehir y resignarse á treure 'ls comptes plantejats en la pissarra, en aqueixa pissarra antipática, may mes negra qu'en l'actual moment històrich.

Los problemas son quatre. Una *suma* de catástrofes. Una *resta* d'esquadras. Una *multiplicació* de tributs. Y una *divisió* de territori.

Y 'l mestre Destí, implacable, li va dihent:

—Alsa, depressa, cuyta... que després de dividir, vindrán els *quebrats*.

Es bastant difícil preveure com la pobra Espanya arribará á sortirse de una proba tan tremenda.

A horas d'ara ni 'l recurs li queda de *fugir d'estudi*.

Hi ha moments que la sanch sembla que li bulli y que li puji al cap: los ulls se li injectan, los nervis se li agitan, los llabis li tremolan convulsius, las dents li xarriquejan. Com una fera acorralada se sent disposta á fer un va-y-tot, á morir matant.

Figúrinse si en aquest estat d'ánimo tindrà 'l cap prou seré per entregarse á las prosáicas operacions aritméticas. El guix li cau de las mans, porque aquestas se li crispan.

Y la seva fantasía desplega las alas y 's llansa á volar pels espays infinits de la ilusió, hermozejats ab un sens fi de monuments recordatoris de sas épicas lluytas, y de sas victorias colossals. ¡Es tant hermós, es tant consolador lo recort de un passat esplendent de gloriol...!

Sagunto y Numancia li reapareixen com dos aras encesas qu'escampan á través dels sigles ardors inextingibles de sant patriotisme: las lluytas set voltas seculares contra 'ls moros donan tremp á l'ánima nacional representació de la tenacitat may vensuda ni doblegada: lo descubrimient y la conquista de América proporcionan esplay á son esperit aventurer que no coneix limits ni barreras: las guerras en defensa del catolicisme, sostingudas contra casi tota l'Europa alentan la llegendaria audacia de las legions espanyolas que trobavan massa estret lo mon per sas hassanyas; y fins quan ja s'havían comensat las mes dolorosas mutilacions, quan ja l'imperi hispánich queda casi destet, en plena decadencia, encare brillan noms com los de Bailén, Girona, Zaragossa, que omplan al mon enter de santa admiració...

¿Es possible, que un poble ennoblit per una historia tan brillant, estiga condemnat á devorar las humillacions que 'l Destí li imposa en los actuals moments? ¿No té, per ventura, soldats que 's frisan per lluytar y per morir, ans que rendirse? ¿No alenta en ells, tan poderós com sempre, l'esperit immortal de una patria que en lo cumpliment de sos debers *no ha contat* may lo número de sos enemichs?

¡Pobre ilús!... De aquí vé tota la teva desgracia, de no haver may contat el número de tos enemichs, ni la importancia dels teus medis de atach y de defensa. Aqueix desdeny pels números, aquest aburrimient del càlcul es lo que t'ha perdut.

Res enganya tant avuy com las divagacions basadas en lo valor personal de una rassa... Lo valor personal sense l'apoyo de la riquesa y 'l de la ciencia aplicada al art cada día mes complicat de la guerra, representa una cantitat negativa.

Aixís s'está demostrant á expensas d'Espanya ab los tremendos desastres de la present campanya, que no es altra cosa que un problema científich de alguna compleixitat, en lo qual hi entran un sens fi d'elements de mecánica, de química, d'economía política, de geografia, de matemáticas, etc., etc. contra 'ls quals ha d'estrellarse fatalment, el valor personal y 'l heroisme.

Lo poble espanyol se haurá de convèncer de lo que dihém, si es que no n'está convensut encare.

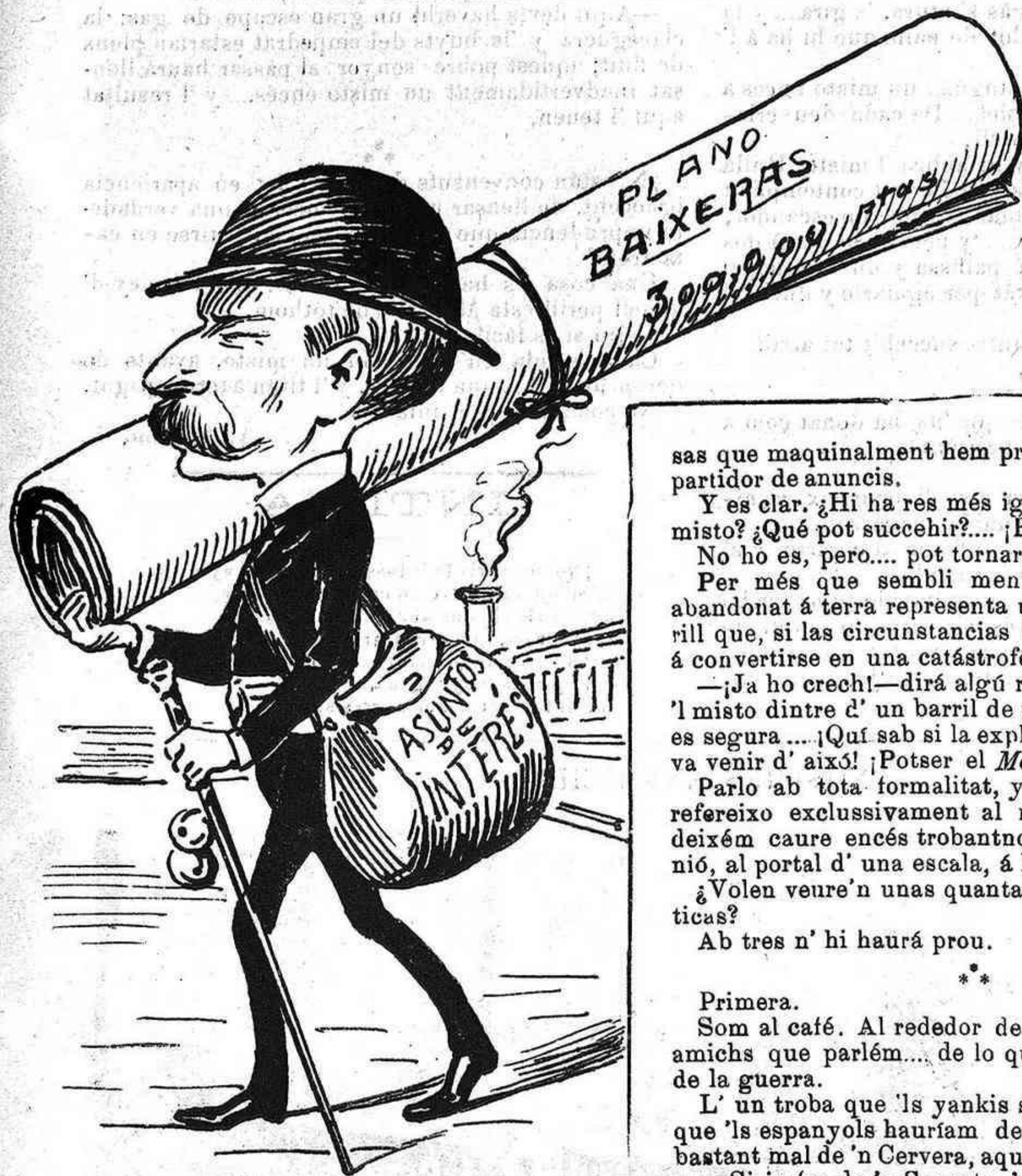
Que agafi 'l guix y á la pissarra: «*La lletra ab la sanch entra...*»

Després de perdre 'ls principals barcos de l'esquadra, fent totalment impossible la continuació de una guerra qu'es principalment de carácter marítim, no 'ns queda altre remey que saldar com poguém y ab las menors perduas possibles, un negoci tan desastrós.

No tot ho haurém perdut si á cambi de las darres colonias que 'ns quedavan, logrérem adquirir al-

LA TORNADA DEL ALCALDE

—¡Anéu dhentme 'l pagés!
Mireu si 'n seré de mano,
que hi fet concedirme 'l plano
y.... altrás cosas d' interés.

guna experiència que 'ns habiliti per entrar degudament preparats y en bona disposició d' esperit, en l' escola de la vida moderna.

Concentrem tota la nostra potencia en la terra que 'ns ha vist nàixer, enriquimla ab lo treball, milloremla ab l' estudi, ennoblimla ab la serenitat dels nostres actes, purgantnos de tots els errors, de tots els vicis, de totas las preocupacions qu' en aquests últims temps ens han tingut completament desquiciats.

A últims del sigle xv varem descobrir l' Amèrica.

A últims del sigle xix ens toca descobrir l' Espanya.

P. DEL O.

UN MISTO ENCÉS

¿Quí no ha encés un misto, en sa vida?
Y ¿quí es el que després de servirsen no l' ha llen-

sat encés á terra, com la cosa mes corrent y natural del mon?

Tothom ho ha fet, tothom ha repetit l' actecent y mil vegadas, sense fixars'hi, sense donarsen compte, ab la mateixa tranquil·litat ab que s' espolsa la cendra del cigarro ó 's llensa 'l prospecte d' una nova fàbrica de gaseos-

sas que maquinalement hem pres de las mans del repartidor de anuncis.

Y es clar. ¿Hi ha res més ignocent que llenzar un misto? ¿Qué pot succehir?... ¡Fos un torpedo!

No ho es, pero... pot tornarsen.

Per més que sembli mentida, un misto encés abandonat á terra representa un verdader perill; perill que, si las circunstancias l' ajudan, pot arribar á convertirse en una catástrofe.

—¡Ja ho crech!—dirá algú rihent: —deixant caure 'l misto dintre d' un barril de pólvora, la catástrofe es segura.... ¡Quí sab si la explosió del *Machichaco* va venir d' aixó! ¡Potser el *Maine*....

Parlo ab tota formalitat, y al dir lo que dich me refereixo exclussivament al misto qu' enceném y deixém caure encés trobantnos en un lloch de reunió, al portal d' una escala, á la vía pública.

¿Volen veure'n unas quantas demostracions prácticas?

Ab tres n' hi haurá prou.

**

Primera.

Som al café. Al rededor de la taula som quatre amichs que parlém.... de lo que avuy parla tothom: de la guerra.

L' un troba que 'ls yankis son aixó, l' altre opina que 'ls espanyols hauríam de fer alló: aquest diu bastant mal de 'n Cervera, aquell encare 'n diu més....

—Si jo fos de 'n Sagasta, 'm resistiría fins al últim extrém, encare que 'ls nort-americanos possessin siti á Madrid.

—¡Ja se 'n guardarán de venir á Espanya!.... Tot aixó que diuhen, son rumors qu' ells fan corre per ficarnos la por al cos.

—¿Rumors?... Mira que fins ara tot lo que ha comensat en rumors ha acabat per ser realitat... —

La conversa s' interromp. Tots, moguts per la mateixa impressió, ens aixequém... ¿Qu' es aquest fum? ¿D' ahont surt aquest olor tan raro?

¿D' ahont surt? D' un misto que algú ha tirat á terra encés. Lo paviment es de fusta: la fusta estaria probablement impregnada del licor d' una ampolla que 's deu haver trencat. Lo misto hi ha calat foch, la flama ha llepat lo cortinatje de la porta dels billars.. y aquí tenen l' olor extrany y aquí tenen el fum.

Lo foch es apagat desseguida, y apart del perjudici que sofreix l' amo del café, no hi ha res mes que lamentar: pero ¿l' incendi hi hauría sigut si 'l misto no hagués caygut á terra encés?

**

Acabém de sortir de casa.

Al crugar la porta de l' entrada, llensém el misto ab que hem encés el cigarro.

A l'altra part del carrer hi ha una pila de palla que algú ha deixat abandonada.

Un baylet que passa veu el misto encés y 'l recull.

Encare crema. El bordegás s'atura, 's gira... y la vista se li clava en el pilot de palla que hi ha á l'altra banda de carrer.

Palla que no sembla de ningú... un misto encés á la má... ¡Tentació irresistible!... De cada deu criatures, nou fan lo que fa ell.

Corra al pilot de palla, y hi aplica 'l misto. Brilla la flama, 'l baylet se queda embabiecat contemplant la seva obra, los vehins cridan, s'arma un escándol, el pobre xicot s'estereheix... y per fi de festa dos atolonrats li clavan una pallissa y un municipal acut ab suficient oportunitat per agafarlo y durlo al quartelillo.

Sense 'l nostre misto ¿hauria succehit tot aixó?

—Pero ¿y la catástrofe que 'ns ha donat com á possible?—sento que algú pregunta.

La catástrofe, ara vé.

Un fumador va pel carrer y se li ocorreix reanimar el foch del puro que sembla apagar'seli.

Rasca la cerilla, acosta la flama al cigarro, y al llenyar el misto, de sopte ... ¡brrrm!...

Las pedras del carrer han saltat, lo fumador ha quedat ensangrentat y extés per terra, lo soroll de l'explosió ha posat en moviment á tot el districte.

Compareixen las autoritats, el jutje, polissons, guardias civils.

—¿Qué succeheix? ¿Qué passa? ¿Qué hi ha?—

Lo mes senzill que pot imaginarse. Un empleat de 'n *Lebón* ho explica en quatre paraulas.

—Aquí devía haverhi un gran escape de gas; la claveguera y 'ls buyts del empedrat estarian plens de fluit; aquest pobre senyor al passar haurá llenyat inadvertidament un misto encés... y 'l resultat aquí 'l tenen.

¿N'están convensuts de que 'l fet en apariencia ignocent, de llenyar un misto encés es una verdadera imprudencia que pot arribar á convertirse en catástrofe?

Una cosa 'ls ha de tranquilisar: que 'l remey d'aquell perill está al alcans de tothom.

Vejin si es fácil.

Cada vegada qu'enceguin un misto, avants de llenyarlo ¡bff!... una bufada, y 'l tiran á terra apagat.

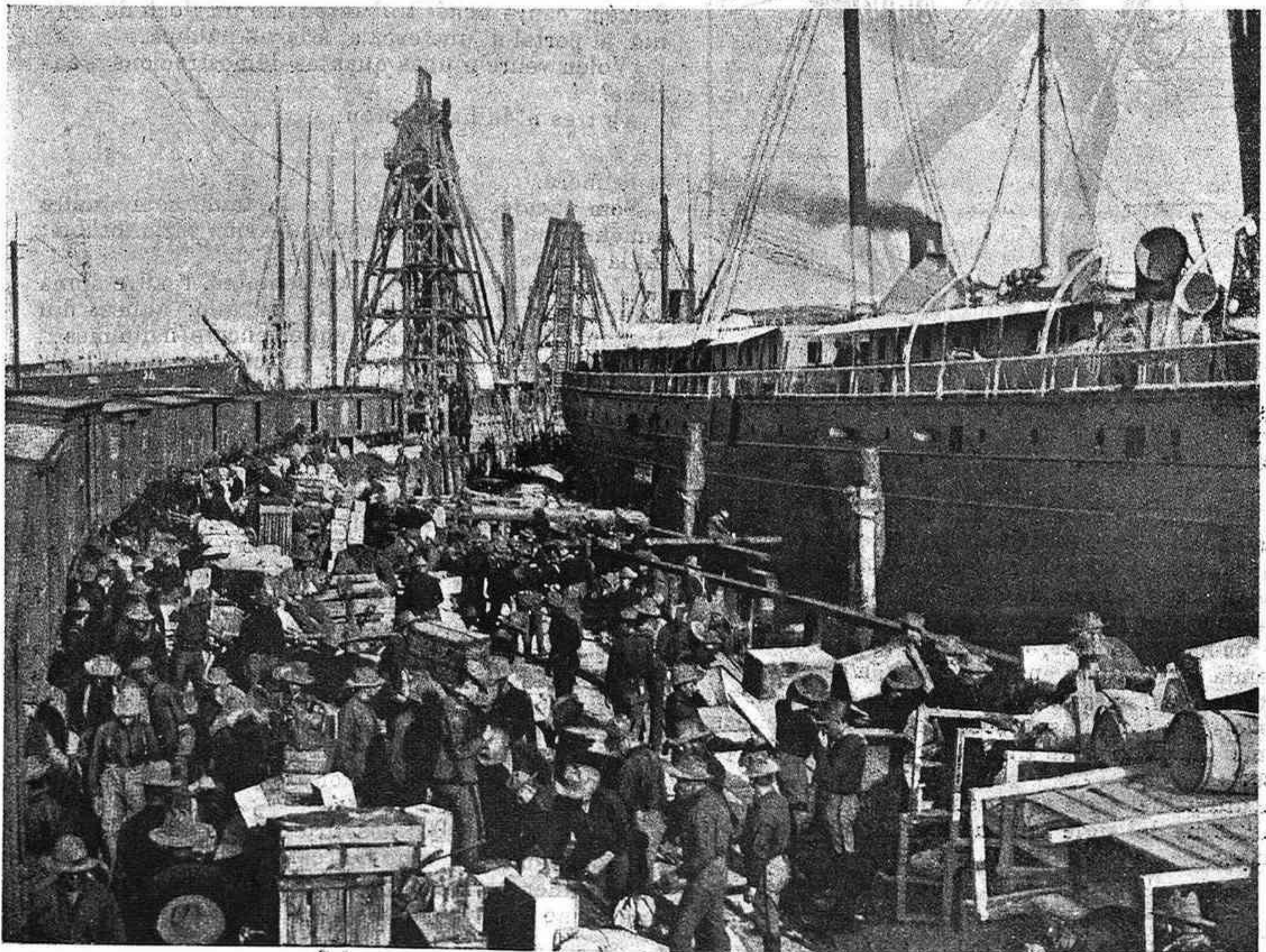
No costa res, y es infalible.

A. MAROB.

ÍNTIMA

¡No 'm matis la il-lussió! Ja sé, m'aymada, ja sé qu'es nostre amor un impossible, que la passió que al cor duch arrelada tant ferma, que arrencarla no es possible, s'ha de veure marcintse assedegada com planta may regada morint de set d'amor irresistible.

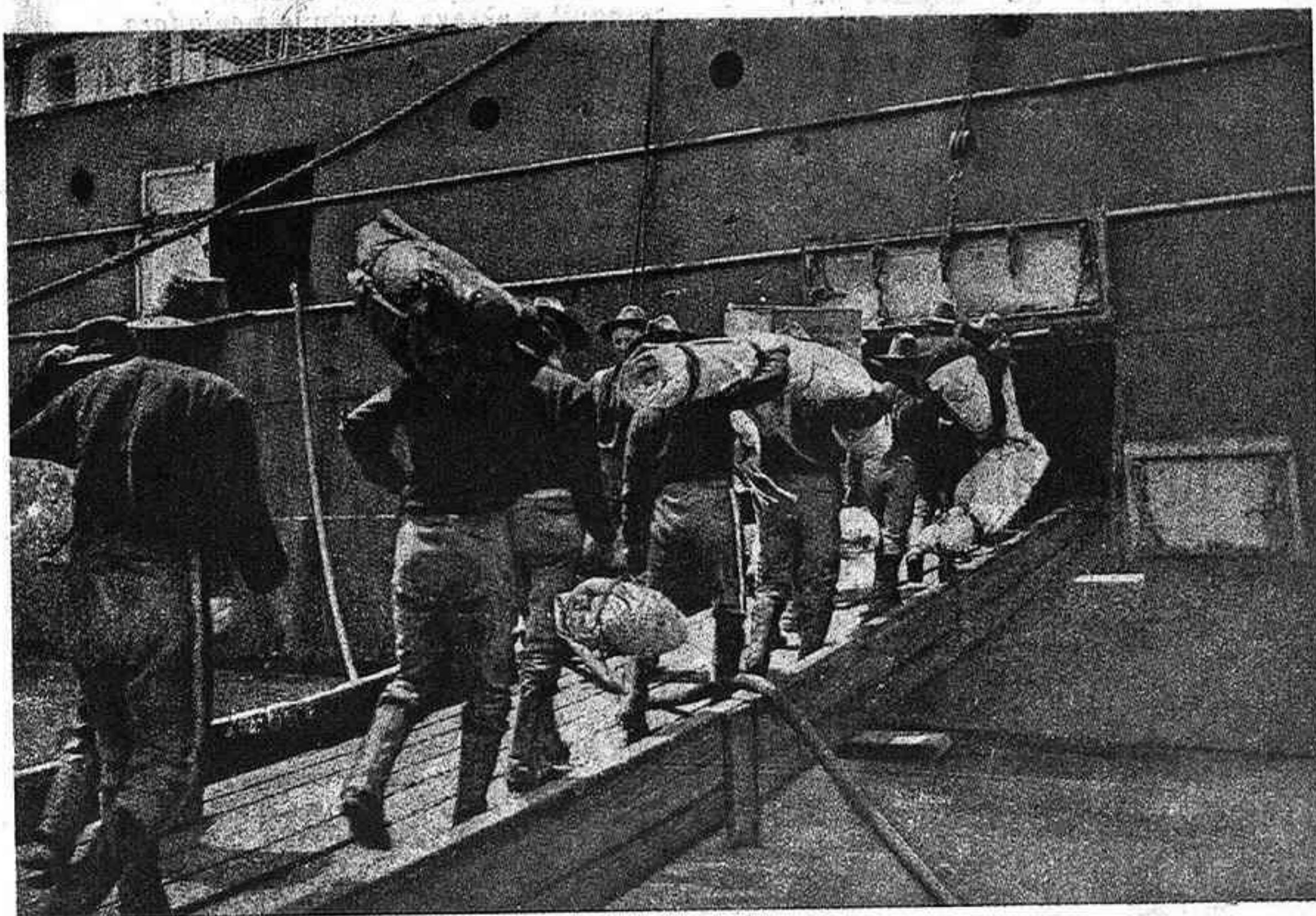
NOSTRES ENEMICHS

Moll de Tampa.—Carregant un transport destinat á Cuba.

NOSTRES ENEMICHS

TAMPA.— Embarch de voluntaris en el transport *Vigilant*.

Ja sé qu' es cert aixó, per dissort mía;
be prou que sé m' aymía,
que á nostre amor s' opos eterna valla,
qu' en va son nostras penas y fatigas,
ja sé qu' es cert aixó... ¡mes per Deu, calla!
ja sé qu' es cert aixó, ¡pero no ho digas!

¡No ho digas, no! Apartem nostra mirada
de la realitat fera y terrible
que fa nostra existencia desgraciada:
olvidém qu' eix amor es insufrible;
llensém al vol l' ardenta fantasia
somniaut de nit y día
á doll plahers y ditxas y venturas,
y, en tant que nostra pensa las somnia,
de la realitat fera é impía
ab anhel encubrint las amarguras,
gosém ab alegría,
prodiguémnos tendresas y dolsuras.

¡Somniém eternament! Fora la pena,
y l' pervindre no 'ns donga més racansa.
¡Vivím y somniém! Si la esperansa
en nostres cors alena,
tindrém á doll ventura y alegría,
tindrém felicitat y ditxa plena,
que al mon, la vida mía,
quan un es més felís, es quan somnia.

MANEL PUGÉS.

LOS DIARIS SERIOS

El *Brusi*, verbi-gracia.

Un diari que 's passeja per aquests mons fa més d' un sigle; un diari que representa á la gent que te que perdre; un diari que dona consells als governs y fa rotllo entre la premsa extranjera... ¿qui més seriò qu' ell?

Tant es lo que li tenim, que per coincidir perfectament ab lo que nosaltres pensém sobre l' assumpto, no vacilém en reproduhir lo que deya l' últim diumenje, aludint á la desgracia de Santiago de Cuba y á la frescura ab que 'l públich se l' ha presa:

«Cuando los últimos restos de nuestro poder colonial se hundían en el fondo del mar, con los destrozados buques de nuestra escuadra, era cuestión de decencia abstenerse de fiestas y jolgorios.»

Está ben parlat aixó ¿veritat?... Vajin llegint, que lo que ve encare está millor:

«Pero los españoles somos así. Capaces de sacrificarlo todo, menos nuestros placeres y nuestras diversiones. La insustancialidad... (fixinshi bé, que aixó es homérich) la insustancialidad es la base de nuestro carácter... no es que dejemos de ser patriotas: es que somos insustanciales...»

¡Quina xurriacada, eh?

No ho diuhen els descamisats, que predicen contra 'ls cafés y 'ls teatros porque no poden anarhi, ho diu el *Brusi*, l' orácul de las classes conservadoras, directoras y agabelladoras de la societat.

Lo qui avuy va als toros, lo qui avuy se diverteix y está d' humor y s' entrega á expansions d' alegría, es... lo que 'l *Brusi* insinua ab frasse gráfica:

«Abstenerse de fiestas y jolgorios, era cuestión de decencia.»

Si l' *abstenerse* es questió de decencia, lo no *abstenerse*... excuso dirlos lo que deu significar.

¿Veuhen? Jo, que soch franch—y no per la *prima* que tenen, sino per naturalesa—y que, á mes de ser franch, dono honradament la rahó á un moro quant reparo que 'l moro la mereix, ara me'n aniria al *Brusi*, y:

—Tóquila, company—li diria: *soy de la misma opinión.*

Pero no ho faig y ¿saben perquè no ho faig?

Perque... tinch ¡ay! present que 'l *Brusi* aquest mateix *Brusi* que 'l diumenje passat deya lo que acabem de llegir, en lo número del diumenje anterior (3 de Juliol) publicava las deplorables ratllas que ara van á *saborejar*, y que posadas al costat de las qu' hem copiat avants, no tenen mes remey que tornarse vermellas.

Deya aquell dia 'l venerable diari:

«De las corridas de toros, de las funciones teatrales vive mucha gente; y si la vida de la nación se interrumpiese de modo que todos nos metiéramos en casa, sin hacer más que los gastos absolutamente necesarios, la miseria, que ya es bastante grande, se haría horrible...»

¿Que's desmayan?... Espérense una mica, qu' encare ve una cosa més grossa: ja 's deixarán anar després:

«Dios sabe lo que hace, y cuando permite que muchas gentes conserven el humor necesario para ciertas expansiones, es porque con el dinero que con ese motivo circula, se evitan otros males.»

Ja ho veuen! Ara fihinse d' alló de que «abste-
nerse de fiestas y jolgorios, era cuestión de de-
cencia.»

A no ser que 'l *Brusi* vulgui dir que avants de
armar un *jolgorio* ó una *fiesta*, s' ha d' anar á de-
manarli permís y preguntarli si es día de *turno*
par ó *impar*.

Per xó en el fondo te rahó.

«Dios sabe lo que hace, y cuando permite que un
diario serio diga hoy una cosa y mañana otra es
porque... la insustancialidad es la base de nuestro
carácter.»

Y aquí 'l que mes y 'l que menos, necessita radi-
cals reformas al cervell.

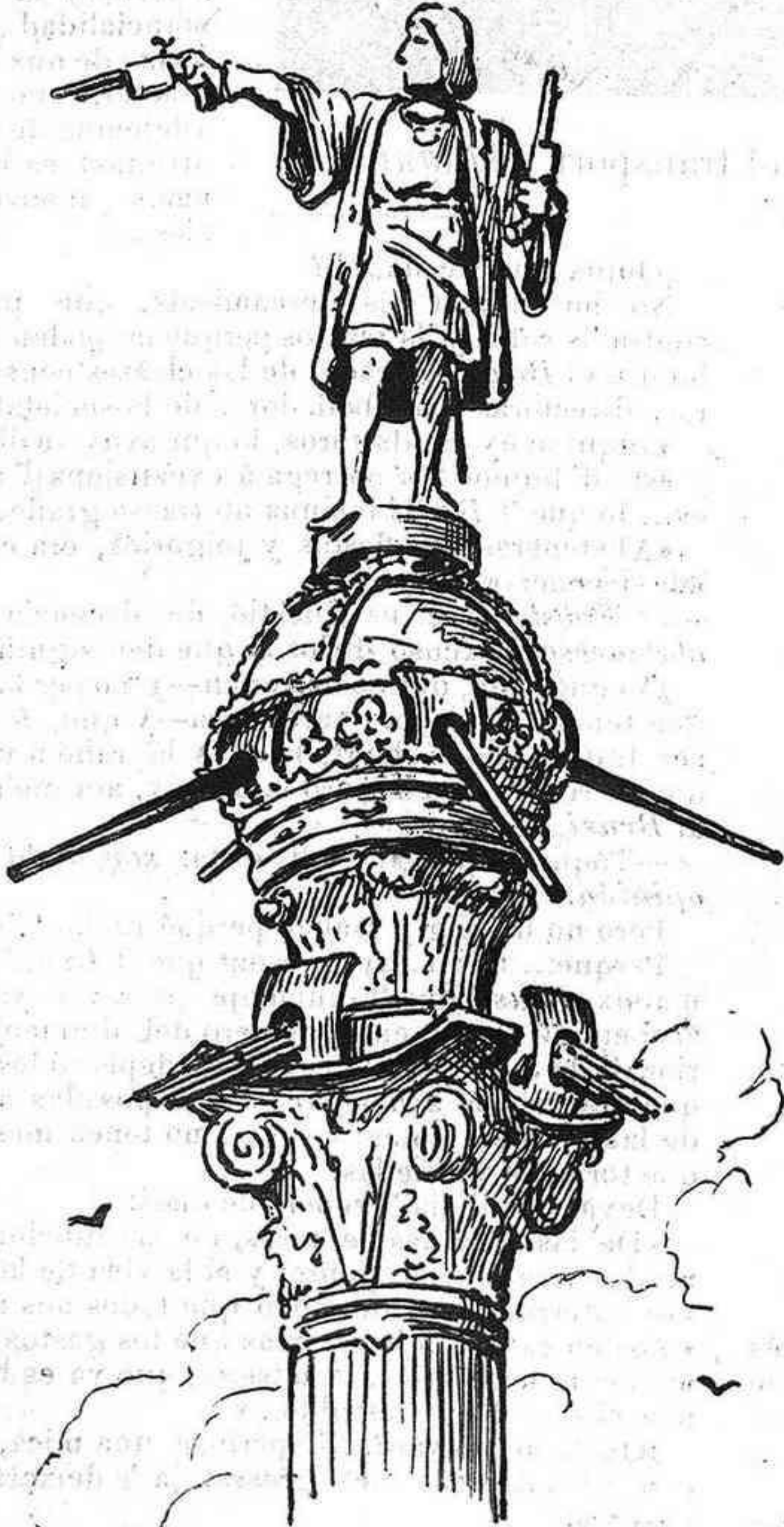
MATIAS BONAFÉ.

A LO QUE 'L JOCH OBLIGA

Histórich

En una societat de Barcelona
un gran barrut hi havia

LAS DEFENSAS DE BARCELONA

Un lloch estratègich, en estat de guerra.

que al veure á uns quants amichs jugar al *burro*
ja 's palpava l' ermilla;
y per més que portés els céntims justos,
trobant desocupada una cadira,
tranquil s' asseya á prop la *menjadora*
ab ayre d' aixugar la calderilla;
mes los que per desgracia á prop estavam
d' aquest pobre infelís duyam la lliura:
si á la tercera posta no guanyava,
los del costat rebíam desseguida.
Ja escarmentat n' estava,
y encare m' enganyá no fa molts días,
pero aquesta vegada si que 'm creya
que á l' últim cobraria,
perque entre 'ls dits hi duya una moneda,
y picant fort ab ella 'm deya:—Mira,
cinquanta céntims son, torna á *casarme*
que faré cambiá un duro desseguida.—
Cansat d' eixa cansó,
veyent que s' abaixava tant ma pila,
un cop als dits li dono
dihentli al mateix temps:—¡Prou noy! cambia;
pero un botó de calsas va saltarli,
dels dits, tornantse roig com la pebrina.
Veyentme jo burlat d' eixa manera
y al veure á lo que 'l joch molts cops obliga
no he jugat més al *burro*,
que no vull cap més tracte ab bestias guitas;
puig si un darrera d' ell va sense calsas,
los qu' encar las conservan, per desdita
han de sortir del joch boy aguantánselas,
per deixá hasta 'ls botons á n' la timba.

L' AVI RIERA

LLIBRES

NI FU NI FA.—Versos de VITAL AZA.—Forma lo volúm
xv de la *Colección elzevir ilustrada* que dona á llum la ca-
sa Gili.—Conté aquest llibre una quarentena de composi-
cions festivas degudas á la ploma fácil y xispejant de un
de nostres primers autors cómichs. La firma de Vital Aza
es per ella sola una gran recomanació.

Aquesta circumstancia y la justa popularitat que ha sa-
pigut conquistarse en tots los païssos ahont se parla ó es
compresa la llengua castellana, casi 'ns excusa de enco-
miar un llibre, en lo qual apareixen de relleu las qualitats
distintivas de son autor, ó sigan: un gran enginy en la elec-
ció dels assumptos, un admirable domini de la forma y una
prodigalitat de gracia y de agudesas, brollant espontáneas
de uns versos que pareixen fets sense 'l menor esforç.

Acaban de donar interés al text unas primorosas vinye-
tas degudas al distingit dibuixant Sr. Gili Roig, que ha sa-
pigut acomodarse admirablement als assumptos del autor
y á sa especial manera de tractarlos.

MONTSERRAT.—Album.—Guia.—Plano.—Historia de la
célebre montaña catalana.—Colección de vistas unas dibu-
jadas por excelentes artistas del país, y otras grabadas di-
rectamente de fotografías.—Texto histórico descriptivo por
EDUARDO CANIBELL.—Sols elogis mereix aquesta publica-
ció que posa en mans de tothom la famosa montanya de
Montserrat. Pels que la visitin será de moment la més ben
ideada y práctica de las guias, servintli per véureho tot y
ferse cárrech dels detalls més mínims que posseheix aquell
siti tan hermós. Després de la visita encare li servirá com
un agradable recort de l' excursió.

Intercaladas ab lo text, figuran en lo llibre multitud de
láminas reproduhiné ab gran primor, fidelitat y exactitut
los diversos edificis y 'ls sitis mes pintoreschs de una mon-
tanya per tants conceptes reputada com la joya principal
de Catalunya.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

A costellas del gendre.—Comedia en 4 actes arreglada á
la escena catalana per D. Conrat Colomer. Estrenada ab
éxit á Romea, la nit del 29 de Novembre últim.

Com venen las cosas.—Comedia en un acte y en pro-
sa, original de Joseph de Argila y Font, estrenada també á
Romea la nit del 28 de Mars prop passat.

RATA SABIA.

ZOOLOGIA SIMBOLISTA

Quan el porch se torna truja
la cosa va malament:

quan el porch se torna fiera....
requiescat in pace, amén.

ECONOMÍAS

¿Perque infame, vas jurarme
estimarm' per sempre més?
¿Perque així 'm faltas perjura?
¿Perque, digam'ho, perquè?
¡Enganyarme com un xino,
noya ho trobo molt mal fet!
¿Que no veus que 'l dir mentidas
fa molt sastre y sabater
y que á una noya ignocenta
com tú, no li está gens bé?
¿Qu' es qu' ara una falta 'm trobas
ó algun defecte en mí veus?
¿Pot ser te n' adonas ara
que soch una mica lleig?
¿Fins avuy no t' has fet cárrech
que soch un xiquet garrell,
que 'l méu nas fa dugas tersas
y que tinch grossos els peus?
Si es aixó, corra, contéstan
prompte á volta de correu....
Pero val més no 'm responguis,
deixaho corre, farás bé,
perque ara l' enviar cartas
costa cinch centimets mes.

XANIGOTS.

LIRICH

S' ha despedit ja la companyia de la Tubau.
Una de sas últimas funcions fou donada á benefici de la

aplaudida dama que tan brillant campanya ha sostingut en la present temporada cómica. Posá en escena 'l popular drama de Dumas *La dama de las camelias*, logrant conmovre al públich en las escenas més culminants, com la lectura de la carta y la mort.

Lo teatro estava brillantment concorregut, y la beneficiada, además de rebre nutrits aplausos, siguió obsequiada ab un gran número d' espléndits regalos que justifican las poderosas simpatias que s' ha sapigut guanyar á Barcelona en las moltas temporadas en que s' ba presentat davant del públich.

NOVEDATS

També la companyia de la Guerrero ha posat terme á sas funcions. No crech que pugua queixarse del resultat de la campanya, ja que 'l torn de estrenos y las funcions de moda han atret casi sempre al *Teatro de Novedats* una concurrencia extraordinaria.

Com á últimas produccions posadas en escena citarem lo drama de Calderón de la Barca: *Semiramis ó la Hija del aire*, refundit pel Sr. Echegaray.

No es aquesta una producció que pugua sostenirse al costat de *La vida es sueño* ni molt menos de *El Alcalde de Zalamea*. Apesar de aixó, en la pintura del tipo de protagonista que resumeix tota l' obra y en la grandiositat pomposa de la concepció s' hi endavina 'l geni del gran dramaturg del sigle d' or. La intervenció del Sr. Echegaray en l' arreglo tal vegada adoleix de massa atrevida. Calderón no es dels autors que 's prestin á que ningú 'ls esmeni la plana.

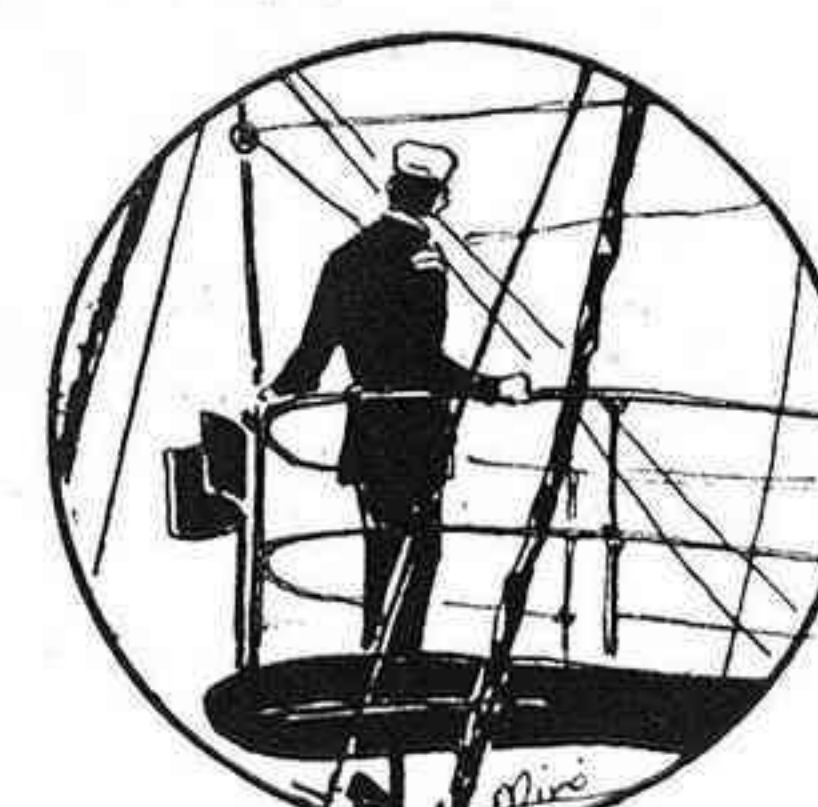
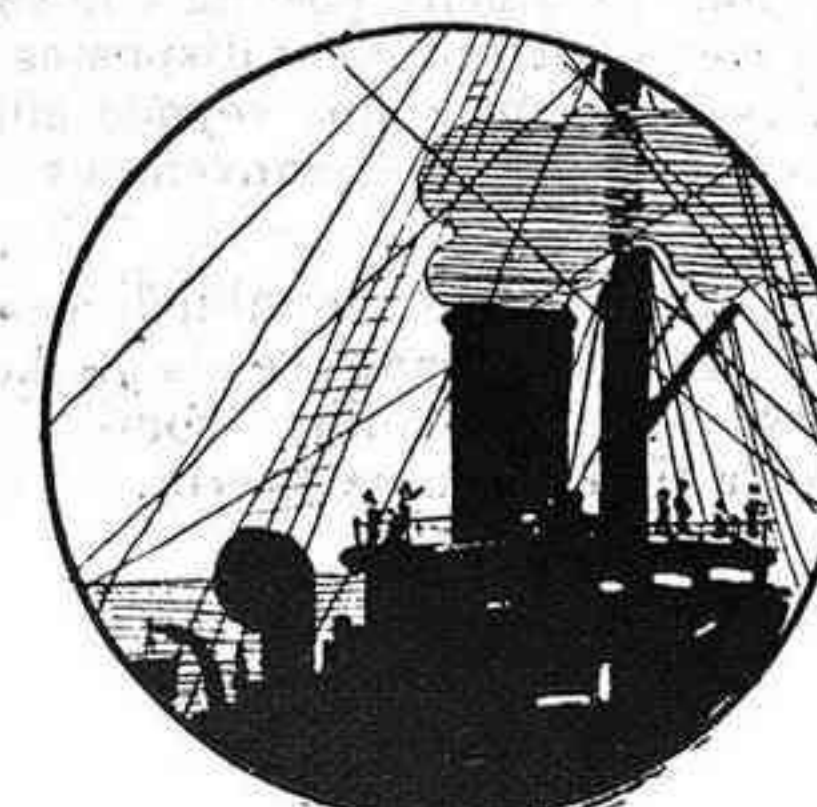
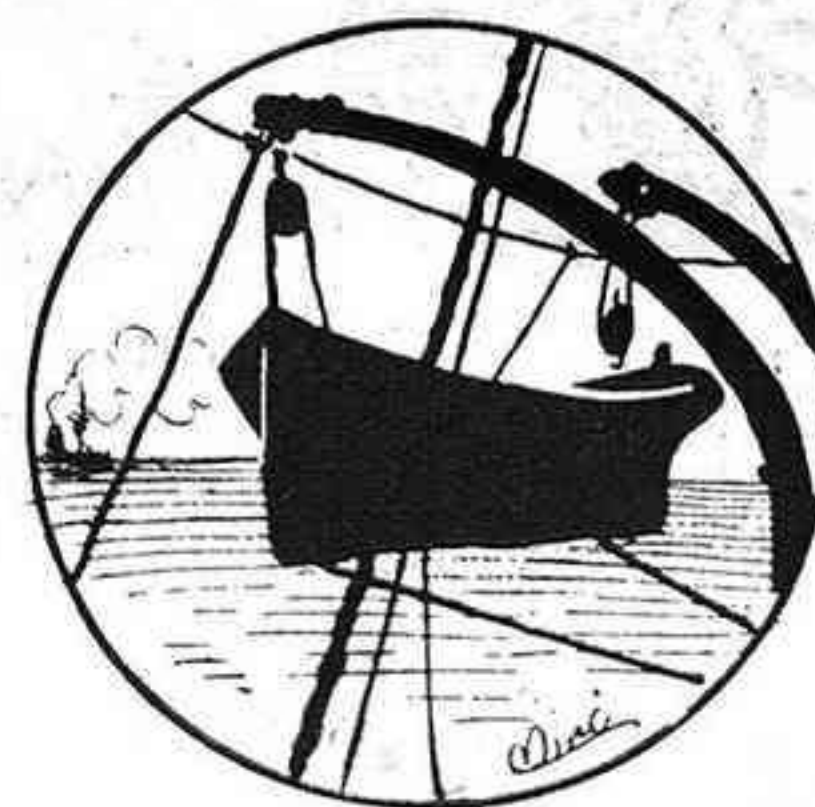
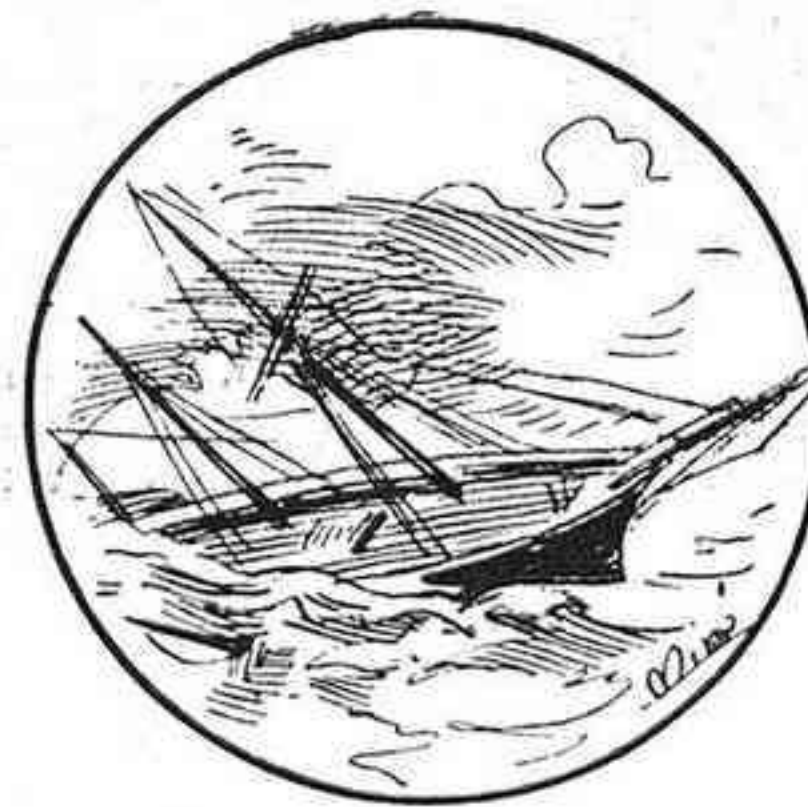
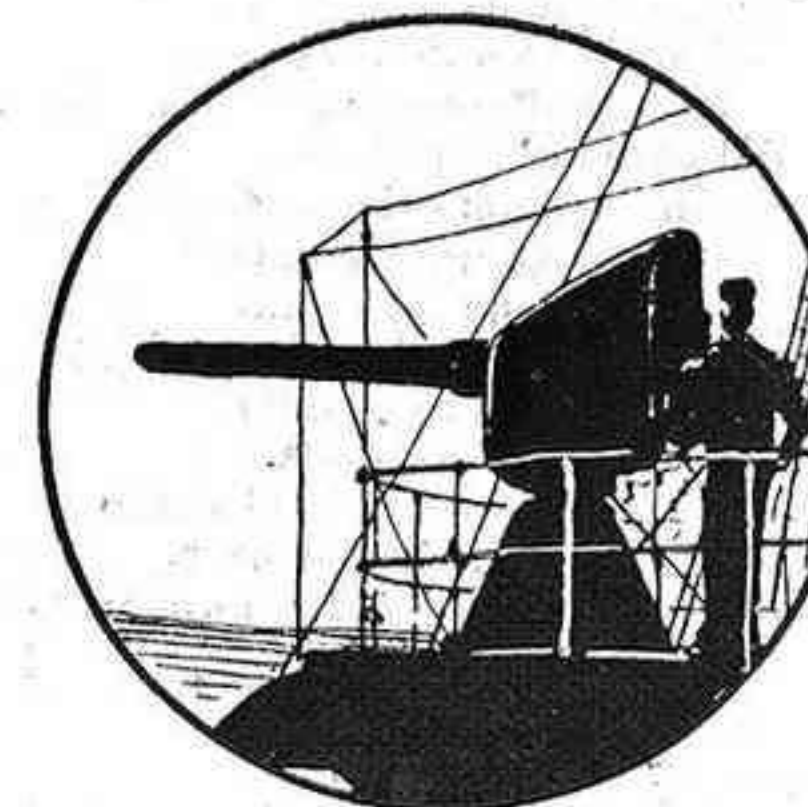
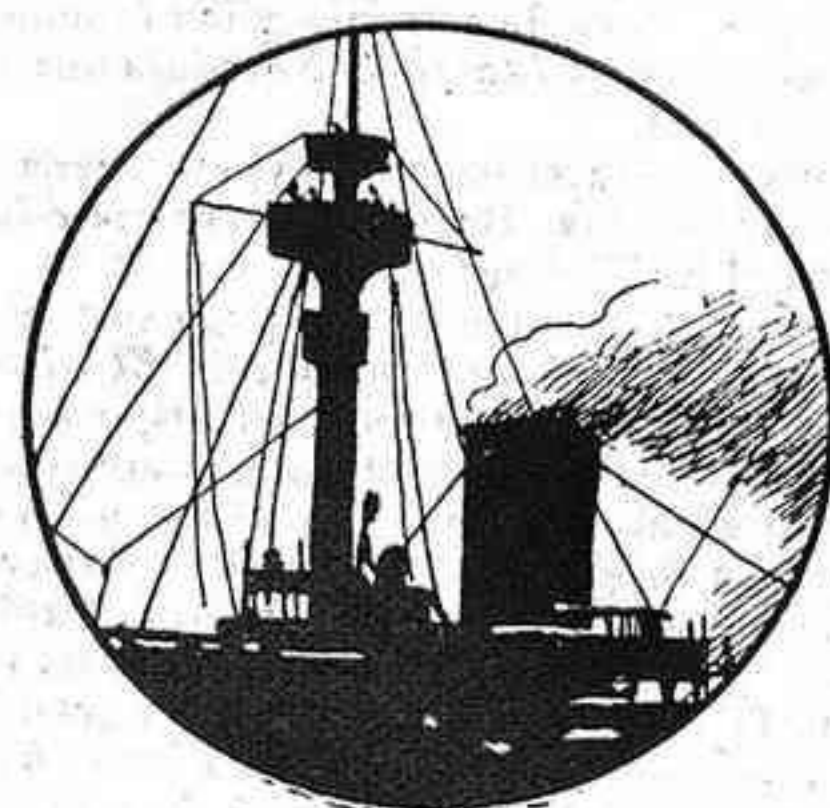
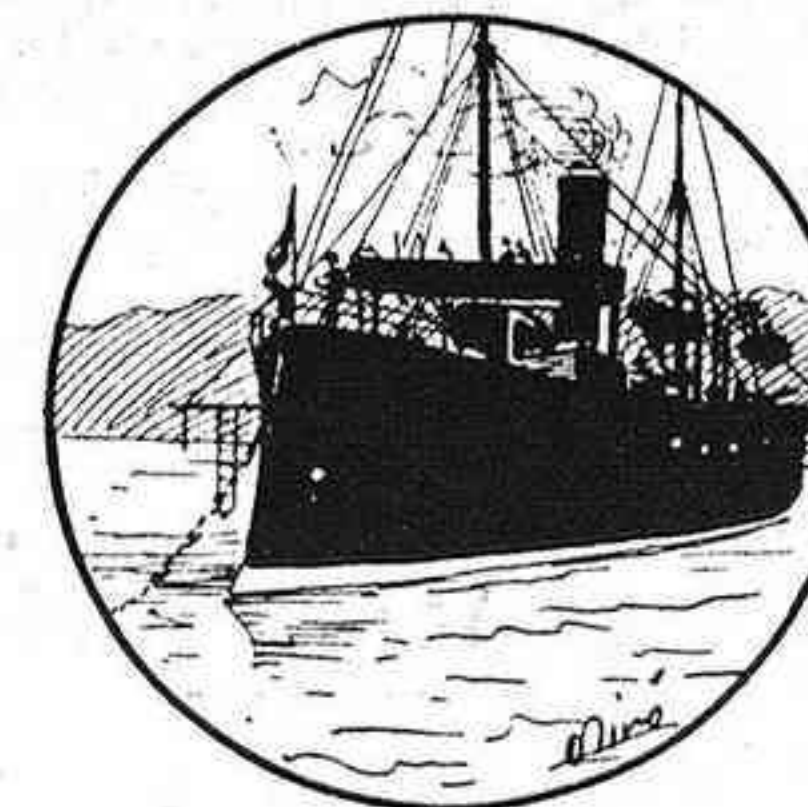
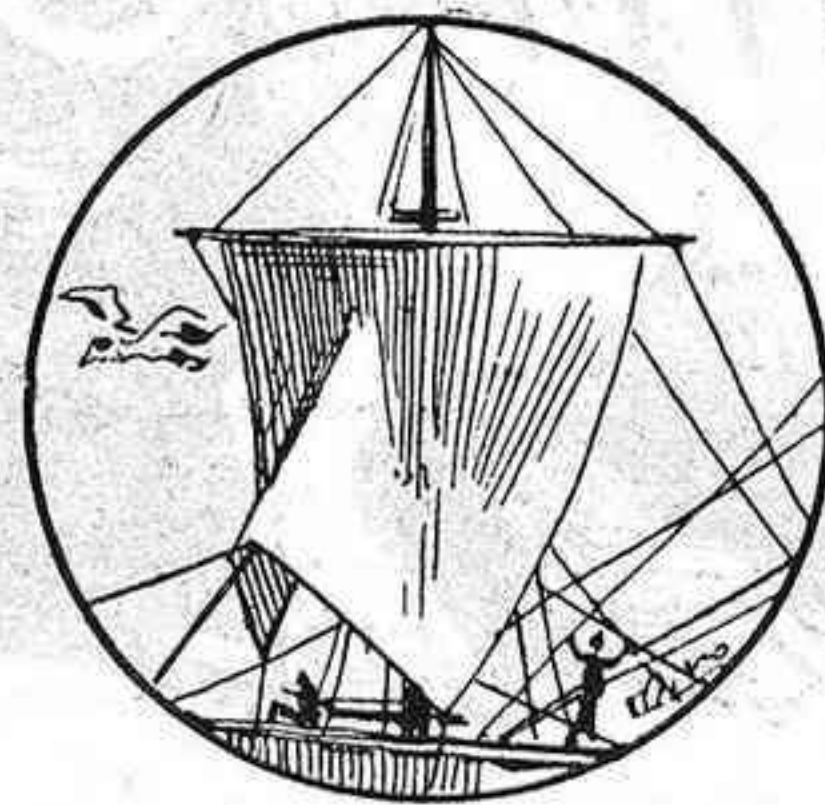
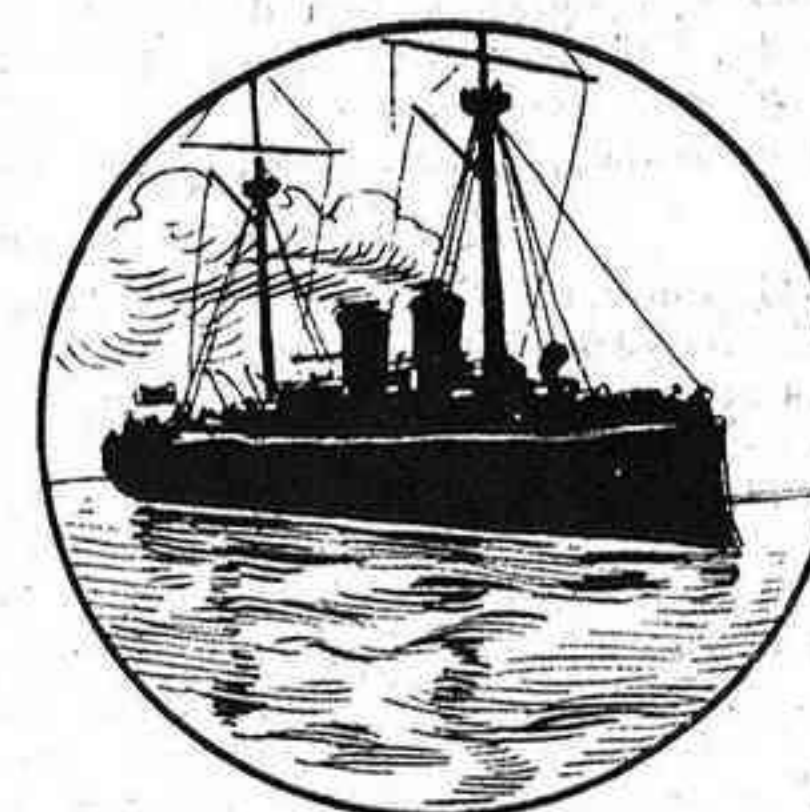
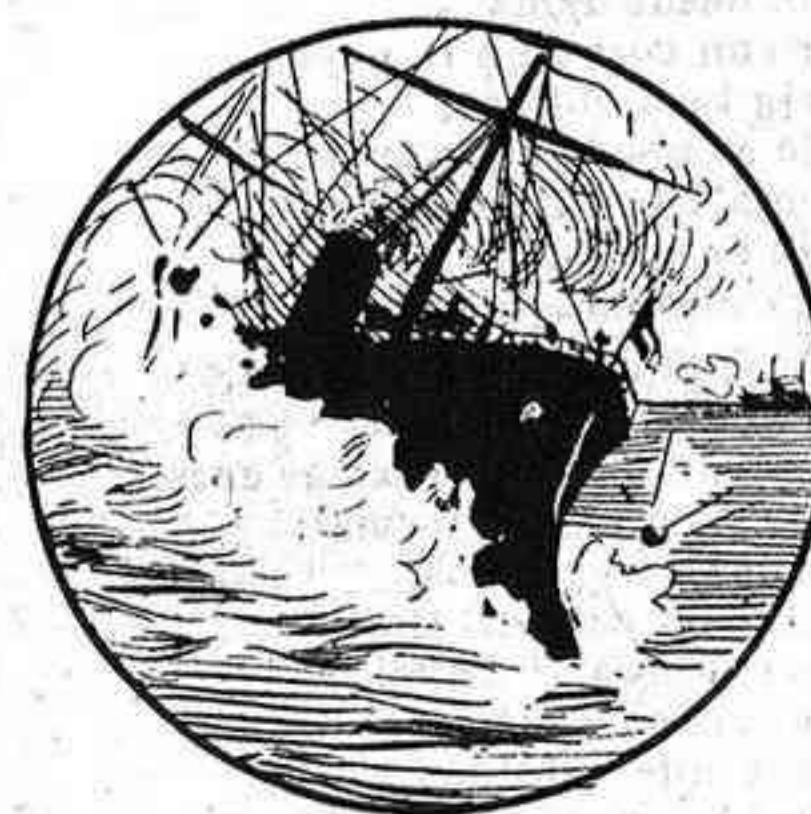
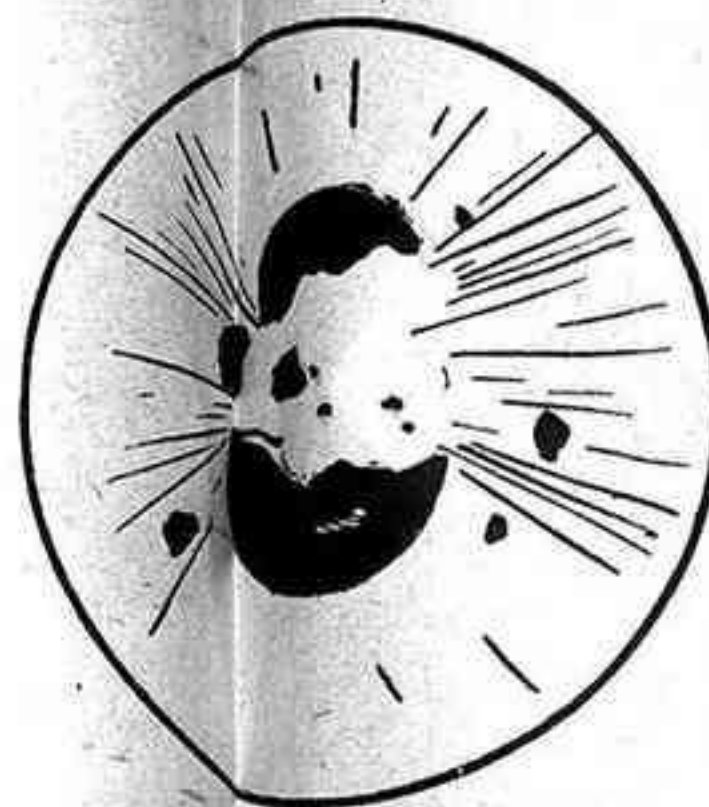
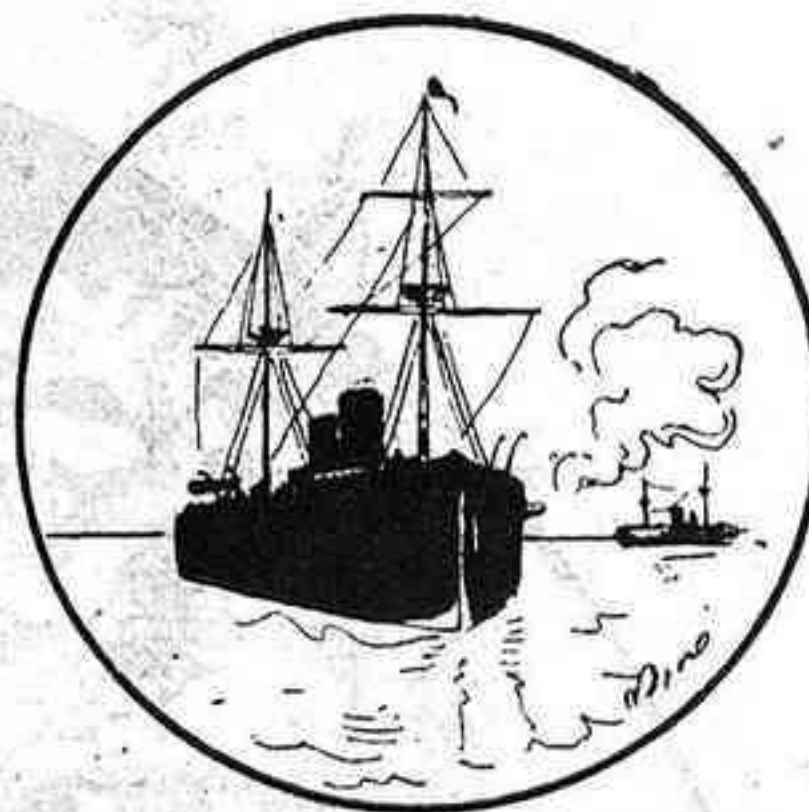
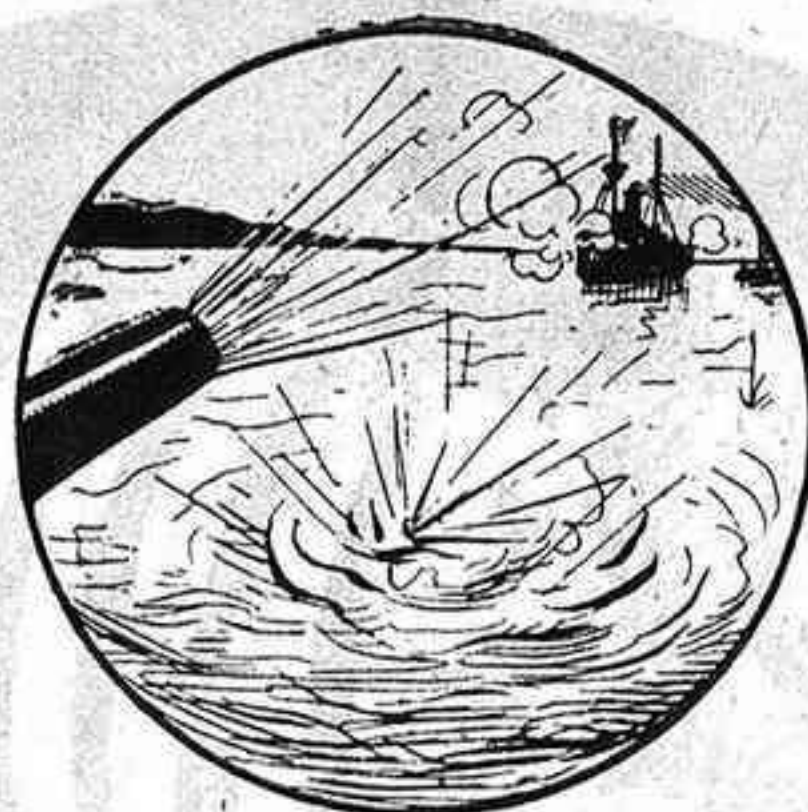
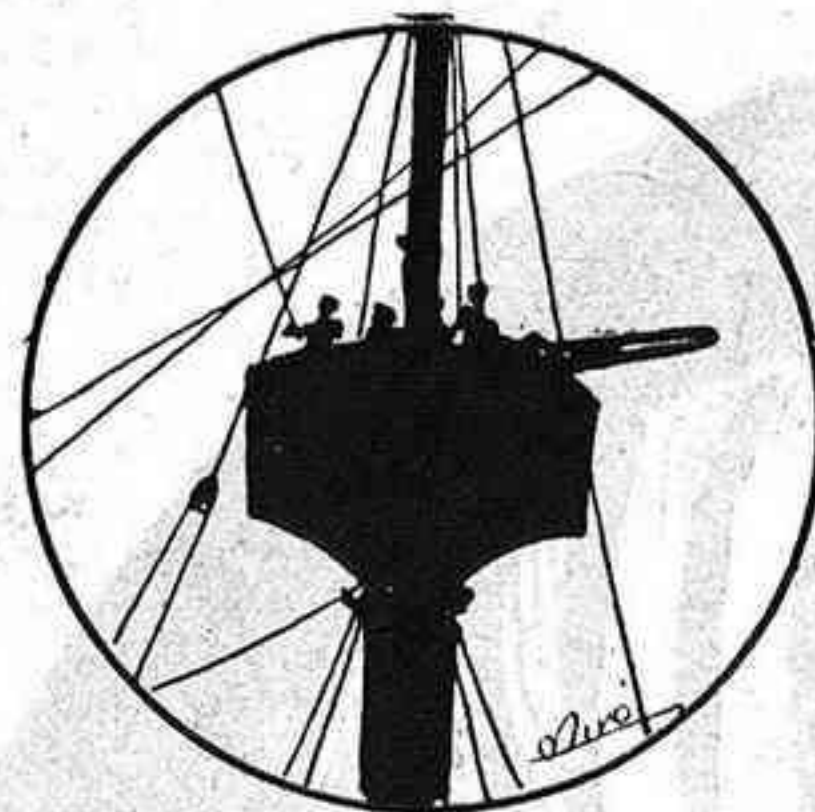
Lo Sr. Díaz de Mendoza escullí ab gran acert pera son benefici 'l drama de 'n Guimerá *Tierra baja*, que ell mateix estrená á Madrit y que aquí á Barcelona no li haviam vist representar encare.

No pot negarse que la obra en absolut, ens produheix á nosaltres, cataláns, un efecte molt més suggestiu representada en sa llengua natural, que traduhida. Y aixó, per cert, no depent dels actors que la interpretan, sino de la impossibilitat absoluta de que una traducció conservi tot lo color local y tota l' aroma del drama tal com ha sigut imaginat y escrit.

Ab tot, s' ha de confessar que 'l Sr. Díaz de Mendoza que ha fet un estudi especial del tipo de Manelich, l' intrepresa posanhi tota l' ánima, y colocantse á la altura de un

ALS HÉROES ANÓNIMS

¡Pau y gloria als vensuts!

gran actor. La Sra. Guerrero digué bé la séva part, y participá ab justicia del aplausos del públich.

Lo quadro de D. E. Blasco titulat *Madre mia!* es una obreta agradable, ben dialogada y no del tot mal concebuda. Però pertany de plé a plé al antich régimen.

¿Com s' explica que al ilustrat director del senmanari *Vida Nueva*, li costi tant fer *vida nova* en lo teatro?

EN LOS DEMÉS TEATROS

Cap novetat digna de ser senyalada ns ofereix el *Tivoli-Circo-Equestre*: los mateixos gimnastas é iguals amassonas: los mateixos clowns é idéntichs atractius concentrats en las sombras de 'n O'Connor, y en los lleons amaestrats de 'n Malleu, que fa de ells lo que 'n vol.

Al *Granvia* 'l cos de ball se dedica ara al género francés, recullint aplausos ab *Zoraida huri del harem* y ab el *Gran Edén parisién*.

Al *Nou Retiro*, un estreno L'obreta 's titula *El angel caído*, lletra del Sr. Jaques, música del mestre Brull. L'assumpto no ofereix gran novetat, pero está desarrrollat ab destresa y entreté agradablement al públich. En la música descollan algunas pessas fácils y agradables.

Molt bé la Srta. Alvarez encarregada del paper de protagonista. Ab ella comparteixen els aplausos del públich la Srta. Castillo y 'l Sr. Montero.

Finalment al *Jardi Espanyol*, la banda de cornetas de *El chaleco blanco* toca llamada, y 'l públich s' hi deixa caure.

Bó será, no obstant, que s' apressuri la presentació de las novedats que s' anuncian.

N. N. N.

A UNA SENYORETA MODERNISTA

CARTA DIRIGIDA A UNA VEHINA DEL PIS DE SOBRE

No sé si fá modernista, escriure en vers; per si ho fá, li dedico quatre ratllas, cumplint los debers sagrats, qu' imposa á tot propietari, persona seria y com cal. Sols fá un mes que vosté habita ab sa mamá y sos germans, lo primer pis de la casa; á sobre del principal, ahont jo y la meva familia, vivim, si no li sab mal. Donchs bé; vull comunicarli, que 'ls vehins se m' han queixat, de vostés; y com m' agrada á casa tenirhi pau, y no consentir maranyas, ni embolichs dels estadants, en pochos mots y moltas probas vull dirli lo que fá al cas.

Primer d' tot: per 'n á en contra, del pacte d' inquilinat, que no permet criar bestias, vostés tenen quatre gats, y un lloro que tot lo dia al que passa está cridant, y la vritat: aixó sembla, una casa... d' animals.

Segon. --No toquin el piano puig ja estich tip y cansat, de sentir «*Le revè d' un ange*»: l' autor me perdonará, més es una mala pessa capás de fer agafar, mal de cap á qui la toca y á qui la sent, mal de cap: mes val que toqui *Silenci* qu' estarem més descansats. Ha de saber, que ma filla tenia un carinyo gran, pèl piano; pero en vista de que se 'n abusa tant, ha renegat de las teclas com vosté ja compendrà. Si vol tocar lo piano, sense molestá al vehinat,

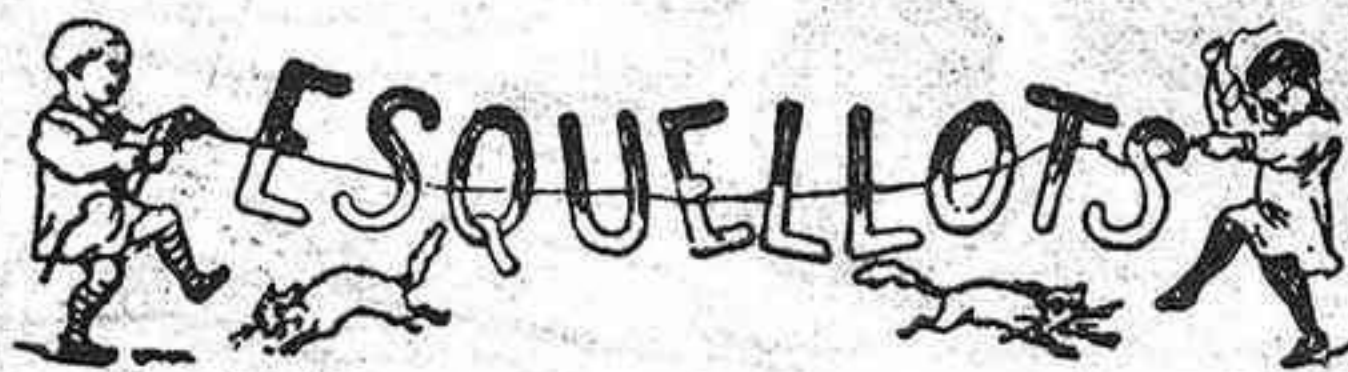
agafi 'l moble y trasladis, á n' el quartet del terrat, y allí, toqui lo que vulgui; ó si nó, desde demá compro un cornet á la noya y li faig tocá obligat, un solo avans de cada ápat... ¿Li sembla hé? donchs avant, á veure entre vosté y ella qui fará mes mal de cap.

Tercer: la costum que tenen, de los diumenjes fer ball, no ho fassin més, qu' aixó es cursi, y además molt poch formal; reunir quatre gomosos, de coll prim y cabell llarch, y armor gresca y xirinola, que la casa s' en vá á baix, la vritat, que vol que 'ls diga, me sembla que no els hi escau: al menys ballessin ab modos; ¡y quin modo de ballar! Jo fins crech qu' es un certamen per veure qui pot trencar mes rajolas: mes no ho duptin, puig ja 'ls ho dich net y clar; quan á copia de fer brincos espatllin l' enrajolat, s' hi posarán taps de suro, perque á mí, mal de cap, cap; y per acabar, lo dia, que sorprengui á son germá pintant ninots á l' escala com sé que sovint ho fá, de la *morma* que li clavo l' estiro al menos dos pams.

Donchs ja ho sab; si vol complaurem, y lo pis vol conservar, deixis de balls y de pianos, ó si no; ja ho tinch pensat; á vosté, lloro y familia, als joves dels cabells llarchs, y als quatre gats, els envío, á buscar pis á l' encant, qu' allí 'n trobarán de lance y 'l meu es nou y flamant. Dispensi de la molestia, que li haja pogut causar; soch de vosté etcetra, etcetra, segur servidor

(firmat)

Q. MALLEU.

Ja fa molt temps que corra per Barcelona una frasse estupenda que s' atribueix á un opulent banquer y home públich á ratos perduts.

Sigué pronunciada quan se tractava de que 'ls que tenen medis y sobre tot casas per perdre, contribuïssen á la fortificació de Barcelona.

—Per mí—va dir l' aludit banquer—prompte ho tindria resolt. Al presentarse 'ls yankees davant de Barcelona, issaría bandera blanca y 'ls invitaria á desembarcar. Inmediatament posaria á la seva disposició alguns trens perfectament dispostos perque s' arribessin fins á Madrit, y una vegada allí resolgessin lo que creguessin me; convenient.

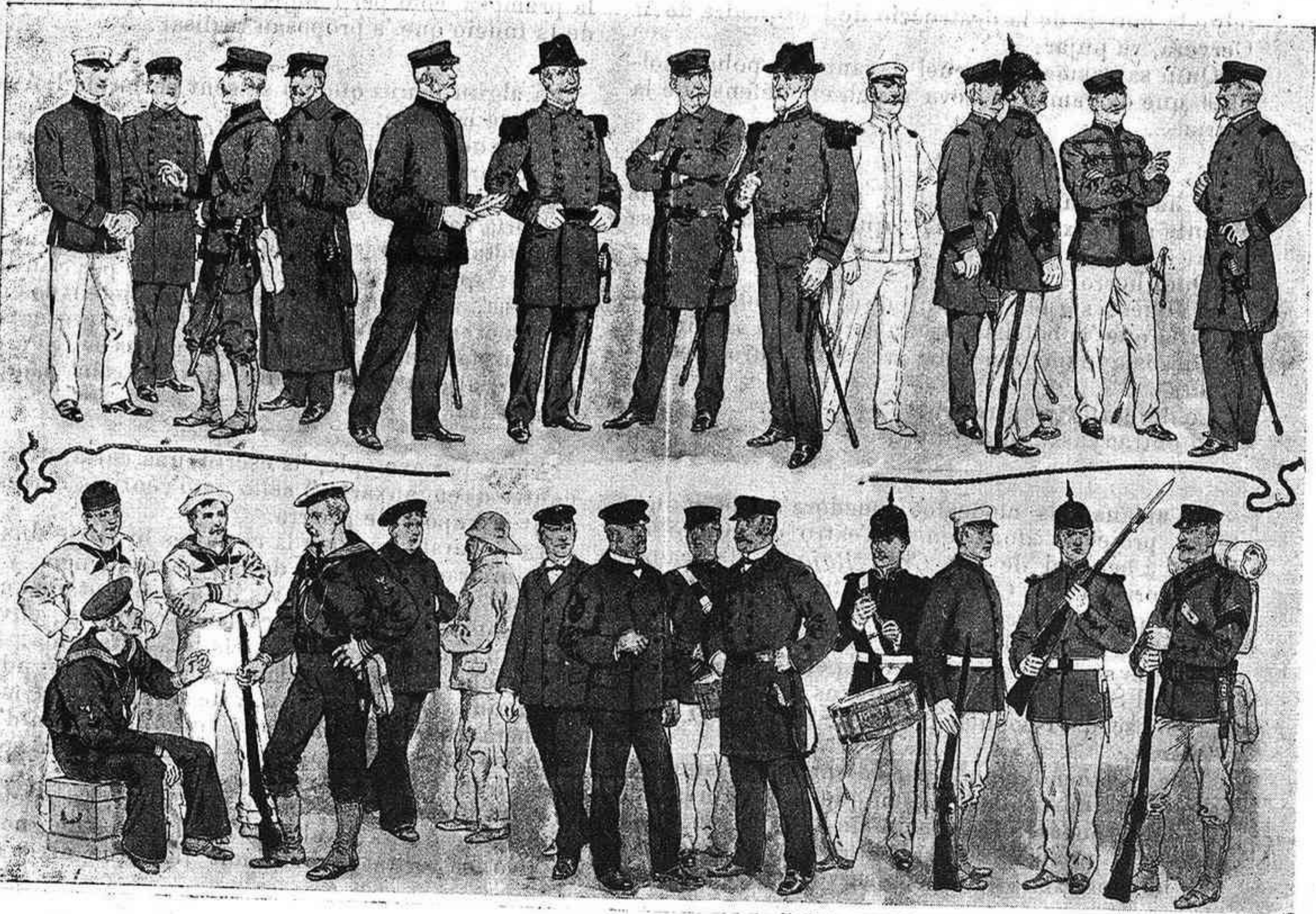
**

L' acaudalat banquer y home públich á ratos perduts, al parlar aixís va adelantarse als yankees.

La seva frasse va caure com una bomba... y si bé es cert que no va tirar cap casa á terra, va enderro-

NOSTRES ENEMICHS

Uniformes de la marina nort-americana.

car en un instant lo castell de cartas del patriotisme dels peixos grossos de Barcelona.

Segons sembla, una vegada s'haja fet la pau, li será concedit un títol de noblesa: lo títol de marqués de la Bandera blanca.

**

Catalunya, en lo decurs del sigle XIX, haurá tingut dos poemes, l'un d'heroisme assombrós, y l'altre de despreocupació assombrosa també.

Y la sort, que molts cops está de broma, ha volgut que l'un y l'altre poguessen portar un mateix títol.

L'un y l'altre 's poden titular: GIRONA.

Sr. Griera, per favor se li demana: procuri ausentarse lo menos possible de Barce'ona.

Quan vosté se'n va, la vara passa á mans del senyor Amat, y ara ho acabém de veure. Aquest bon senyor al trobarse investit de tan elevada representació, no dorm, ni sossega un sol instant... y no deixa dormir ni sossegar als pobres periodistas.

¡Quina diarrea de notícias!... El *alcalde accidental* ha anat aquí. El *alcalde accidental*

ha anat allá. El *alcalde accidental* ha visitat el matadero. El *alcalde accidental* ha visitat lo dipòsit dels gossos. El *alcalde accidental* ha rebut á una comissió de obrers. El *alcalde accidental* ha conferenciat ab una comissió de industrials.

Y ab tant *alcalde accidental* per la dreta, per l'esquerra, per davant y per darrera, á tots els barcelonins que llegim diaris, ab una mica mes ens agafan uns *accidents*.

**

En vigilia del retorn del Sr. Griera, *La Renaixensa* va incorre en una errada de imprenta, que per mí va ser fins consoladora.

En lloch de titular al Sr. Amat *arcalde accidental*, va anomenarlo *arcalde occidental*.

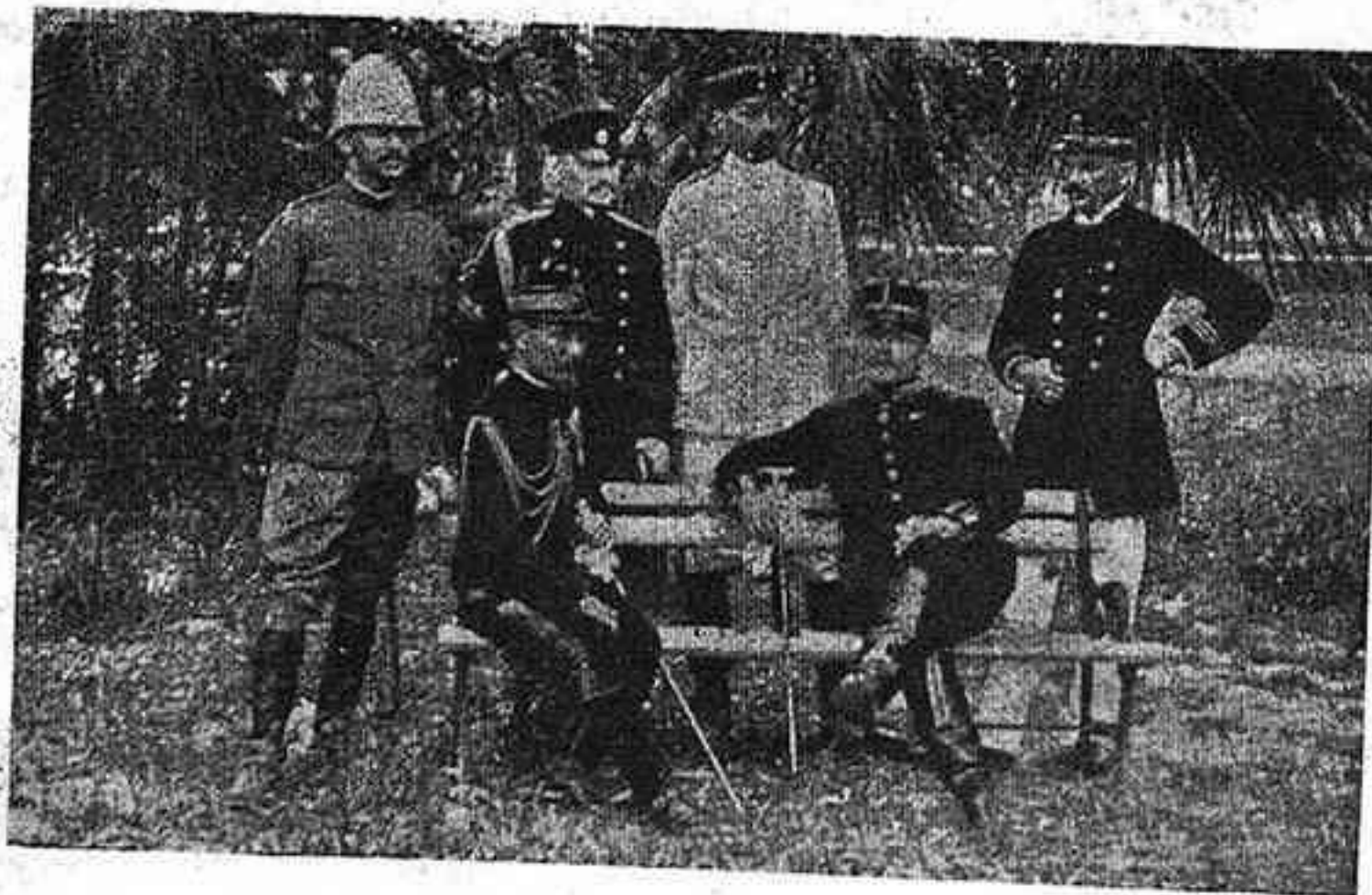
—¡Ay!—vaig exclamar: —Gracias á Deu que al últim se'n va á *la postal*!

No sé si s'hi haurán fixat.

De algun temps ensá la Bolsa s'empenya en navegar contra la corrent.

Venen notícias desagradables de Cuba y Filipinas, y en lloch de baixar, puja.

Lo día en que 's va

Militars extranjers, agregats al exercit yanki.

rebre la notícia de la destrucció de l' esquadra de 'n Cervera, va pujar.

¡Quín sarcasme mes cruel davant dels pobres soldats que derraman la seva sanch en defensa de la patria!....

**

Hi ha qui suposa que ab lo sacrifici de aquests valents s' aproxima la pau, y que per aixó la Borsa puja.

¡Quín horror!....

Si aquest sigués el móvil de l' alsa bursátil, resultaria que 'ls bolsistas están cotisant la sanch dels infelissos que no van tenir trescents duros per redimirse.

Lo diner no té entranyas.

Ni entranyas.... ni dignitat!

Un aplauso als modestos venedors de periódichs tenen projectat donar en lo Teatro del Circo una funció á benefici de *La Creu Roja*, y dedicada á las autoritats, als Círculs eqüestre y del Liceo y á la premsa de la capital.

Además de las obras *¡Viva España!* y *Don Juanico*, que serán desempeñadas pel quadro que dirigeix el Sr. Lecuona, 'ls mateixos venedors posarán en escena 'l popular drama de Zorrilla: *D. Juan Tenorio*.

Una recomenació als periódichs que gastan pisarra: convindria que 'l día en que 's dongui la funció dels venedors l' anunciessin á la pisarra, recomanant al públich l' assistència al *Teatro del Circo*.

S' ho mereixen tant pels serveys que prestan á

la premsa, com per l' objecte patriótic y benéfich de la funció que 's proposan realisar.

Fa algun temps que no se sent parlar de l' Asso-ciació de la Fulla.

¿Es que 'l marqués de las Cinquillas, qu' era la roda catarina de aquells honestos pares de familia, té avuy día altres mals-de-cap?

Podria ser.

De totas maneras, ja que aquí, per lo vist, no tenen res que fer, podrian embarcarse per Santiago de Cuba, ahont els yankees están cometent los mes graves atentats á la moral y la decencia, presentant-se á lluytar contra 'ls espanyols, nusos de pel á pel.

¡Allí, allí 'ls voldria veure, clavántlos'hi pámpols ab agullas!....

Algú, per exemple, 'ls escriu una carta, descuy-dantse d' enganxarhi 'l sello de 5 céntims correspo-nent al impost de guerra.

Lo natural sería que la carta fes lo viatge fins á l' administració del poble de la seva residencia, y que un cop allí, rebessin l' avis de que tenint una carta detinguda per insuficiencia de franqueig, enviant lo sello dels cinch céntims els fora entregada.

Donchs, no senyors: la carta queda detinguda en l' administració de origen, y de allí 'ls vé l' avis. De manera que perque la carta tingui curs han d' en-viar los cinch céntims tancats dintre de un sobre, qual franqueig els ne costa vint.

Vint de una part y cinch de l' altra, un ralet just y cabal... ó siga 'l valor de cinch sellos de guerra.

¿No es veritat qu' es molt just que aixís se 'ls

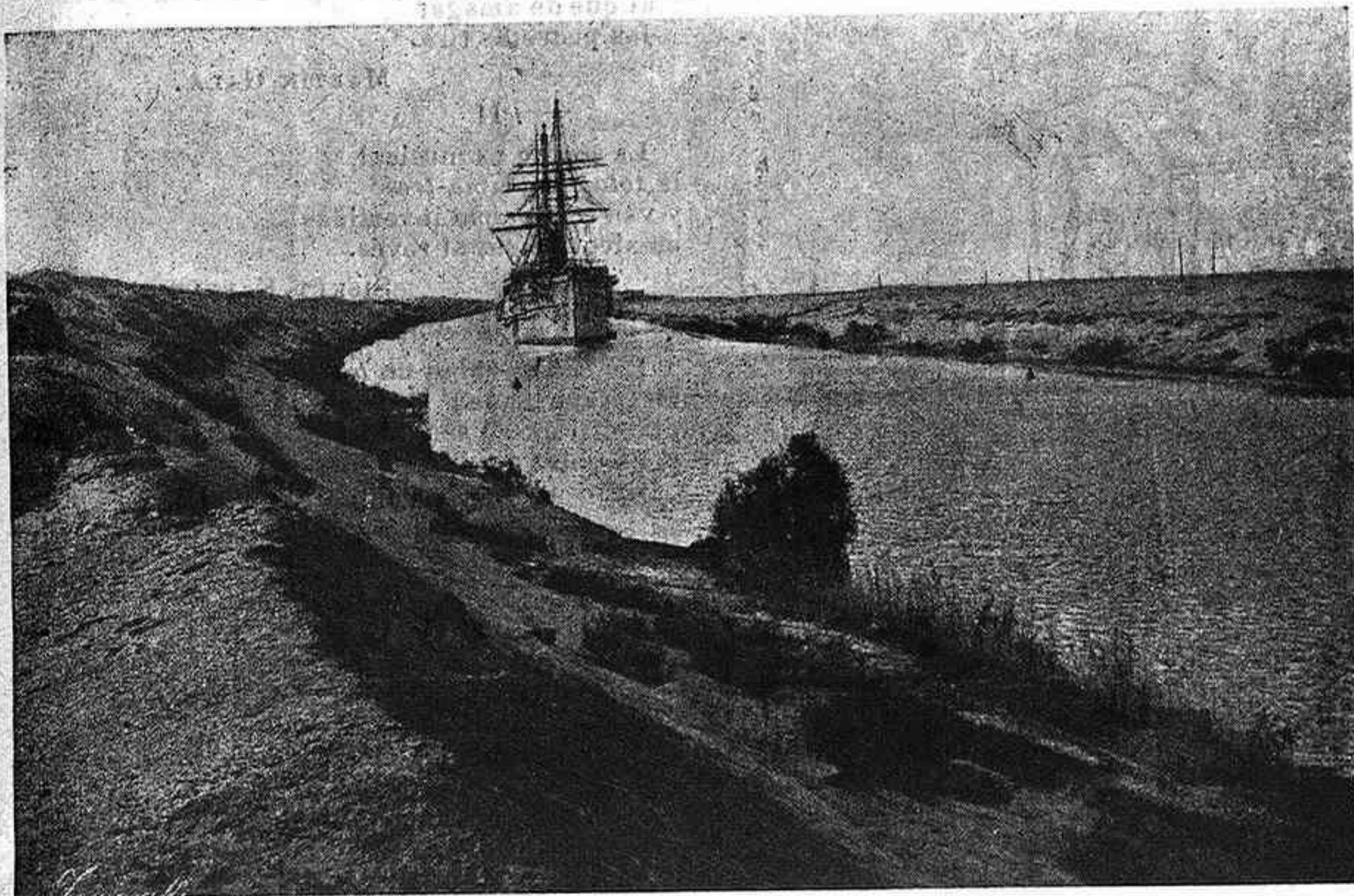
BARCOS GLORIOSOS

La *Numancia*, en el port de Barcelona.

ENTRE PORT-SAID Y SUEZ

Passant el canal.

anomeni? May siga sino per la guerra de mala lley que fa 'l govern als pobres contribuyents.

Ha terminat l' Exposició de Bellas Arts.

Una pregunta:

¿S' ha efectuat ja 'l sorteig de quadros que va anunciarse que 's faria á benefici dels compradors de carnets d' entrada?

Si s' ha fet ¿pot saberse quan, y en quina forma? ¿Pot saberse també quins números han resultat favorecuts? ¿Pot saberse quins quadros els han sigut adjudicats?

Se 'm figura qu' en lloch de rifarse quadros, á qui s' han rifat es a's que van gastarse 15 pessetas en l' adquisició de un carnet.

Y váyase lo uno por lo otro.

S' ha donat ordre al Parch de Artillería de aquesta plassa d' entregar 12 toneladas de bronzo vell per fondre l' estatua de 'n Cánovas del Castillo que ha de erigirse á Madrit.

¿Dotze toneladas de bronzo per fondre l' estatua de un home!

¿No valdria mes ferne monedas de cinch céntims?

L' altre dia un transeunt que passava per la Rambla va trobar una moneda de dos pessetas.

Un altre transeunt que també la vejé y s' ajupia per cullirla, va dir que 'n volfa la meytat, y no haventse pogut posar d' acort, van cridar á un municipal, suplicantli que decidís la qüestió.

Lo municipal va acompanyar als litigants al Jutjat.

Ignoro quin ha sigut lo resultat de la qüestió; pero me 'l figuro. La moneda de dos pessetas servirà pera pagar las costas.... Y molt contents haurán de quedar los dos rivals si cada hú d' ells no 's veu obligat á afegirhi alguna cosa mes.

Demá dissapte *La Campana de Gracia* publicarà son número extraordinari corresponent al mes de juliol, ab originals y dibuixos de gran actualitat.

A un antich y estimat col·laborador de LA ESQUELLA, lo Sr. Bas y Socías, li dech l' atenció de posar en coneixement del públich que ha obert una botiga de vins del Priorat y del Vendrell, en lo carrer d' Escudillers número 16.

Las classes millors y mes puras de aquellas acreditadas comarcas se troban en la biblioteca del senyor Bas y Socías.

Qui ha donat una proba de gran

oportunitat al obrirla al públich en l' actual moment històrich.

Perque si 'ls quartos escassejan, en cambi abundan las penas, y ja ho diu el refrán: «A las penas punyaladas y *bons tragos de ví bó.*»

Per acabar ab la poca vida teatral que hi ha á Barcelona, ja no faltava sino que alguns dels principals cafés se convertissen en lloch d' espectacle.

Fins ara s' utilisava als músichs per distreure als concurrents. No contents alguns en tenir piano y 'l seu corresponent pianista, donavan concerts á quarteto.

Ara ho fan de un' altra manera. Ara han montat un tablado, y presentan tenors y barítonos, tiples y contralts que executan un variat repertori de cançons nacionals y extrangeras. Un altre dia 's buscará qui balli.

Y com que 'l preu ordinari del consum no ha sufert augment, calculin si aquest espectacle 'n bstraurá de parroquians als teatros.

Després de tot, es molt natural lo que succeheix. Del género gros varem passar al xich: es lògich que del xich passém á la cansoneta.

Aquesta afició al menjar trinxat fa gallina. Y veraderament, en materias de teatro y en alguna altra que no té res de teatral, ja fa molt temps que Barcelona sembla un poble de *gallinas.*

Se parla de una persona molt indiscreta, y diu un:

—Guardeuvs molt de confiarli cap secret.

—Vols dir?

—Sí, home, sí.... Has de tenir per segur que lo que li entra per una orella....

—Li surt per l' altra?

—Ca no: á n' ell li surt per la boca.

XARADAS

I.

Diu que 'n Mac-Kinley
 un dos-hu tenia,
 ben pintat, flamant,
 y novet de trinca.
 —¿Quina 'n podrás fer,
 un tres-quart va dirse,
 per fer molt soroll
 y moure bronquina?—
 Pensa y diu:—Ja está;
 es la gran partida.—
 Lo que va passar,
 si acás endavinas
 la xarada, creu
 sabrás desseguida.
 Aixís va pagar
 tanta altanería,
 ó millor la tot
 que caracteriza

al que de amagat
 las pedretas tira.

MARTÍN GALA.

II

La segona es musical,
 la total te prima-tres
 y ven tres-prima invertidas
 un xicot prima al revés.

SISKET FARRÉ.

ANAGRAMA

La Tot ha rebut un tot
 directament del' Habana
 dihentli que 'l seu xicot
 s' ha entés ab una cubana.

R. CAMPINS (DE L' O).

TRENCA-CLOSCAS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas un nom d' home.

RICARDO A.

CADENA DE PUNTS

UN PATRIOTA, A LA TORRE

—Y ara... ¡que vinguin sitis!

Sustituir los punts per lletras de manera que llegidas vertical y horisontalment diguin: Primera ratlla: animal. —Segona: composició poética. —Tercera: poble catalá. —Quarta: mineral. —Quinta: poble catalá. —Sexta: Nom de dona. —Séptima: poble catalá. —Octava: part del aucell. —Novena: personatge enemich.

JOANET NOVELL.

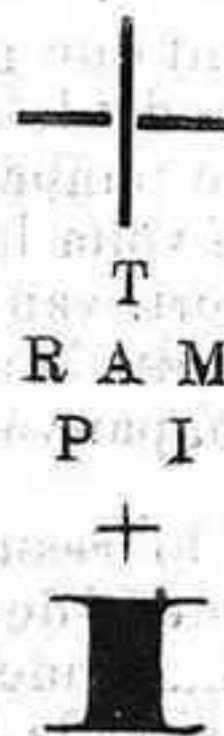
LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	Nom de dona.
9	6	9	3	5	8	7	9	»	
9	6	3	5	6	7	9	»		
8	2	5	6	5	4	»			
7	4	2	6	2	»				
4	7	3	9	»					
9	6	9	»						
4	2	Nota musical.							
1	Consonant.								

F. PABERA.

GEROGLIFICH

A
 G I R O N A

PEPET PANXETA.

(c) Ministerio de Cultura 2006

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ANUNCI

ACABA DE SALIR
el 4.º y último cuaderno
DE
**LA ARMADA
ESPAÑOLA**

Precio de cada cuaderno 1 peseta.

NOVEDAD

ELIXIR DE VIDA

6

MÉTODO PRÁCTICO PARA ALARGAR LA EXISTENCIA
por JOHN FRIAS

Un tomo 8.º Precio 2 pesetas.

OBRA NUEVA

AFRODITA

FOR

PIERRE LOUYS

Un elegantísimo tomo en 8.º espléndidamente ilustrado Ptas. 4.

NUEVA

PECUCHET DEMAGOGO

FÁBULA POR MARTINEZ RUIZ

Un tomo Ptas. 0'50.

TARJETAS

POSTALES

Con vistas de edificios, sitios pintorescos y todas las suertes de una

CORRIDA DE TOROS

10 cénts. una, colección de 20, Ptas. 1'50.

SINGLOTS POÉTICHS

SERAFÍ PITARRA

Nova edició ab ninots

**EN JOAN
DONETA**

Obra 2.ª del tomo segon

Preu 2 ralets aquí y á tot arreu.

NOVEDAD

MI POLÍTICA EN CUBA

RELACIÓN DOCUMENTADA

POR EL TENIENTE GENERAL

MARQUÉS DE POLAVIEJA

Lo que ví, lo que hice, lo que anuncié

Un tomo 8.º Ptas. 3.

BARCELONA

A LA VISTA

Album de 192 fotografías encuadradas con una elegante tapa en tela.

Precio: 8 pesetas.

Sortirá aviat

**LA SENYORA
DE TOTHOM**

PER

C. GUMÀ

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras. remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

A LA MAR VELLA

Per si 'ls yankis se 'ns presentan, com diu que han amenassat,

no es possible avuy banyarse sense anar ben pertretxat.